ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ
ДЛЯ ДІТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S
MAGAZINE

К XVII. КВІТЕНЬ 1970 Ч. 3 (188)

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ НАШИМ СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ ТА ЇХ БАТЬКАМ, ОПІКУНАМ, УЧИТЕЛЯМ І ВИХОВНИКАМ, УСІМ ПРИХИЛЬНИКАМ НАШОГО ЖУРНАЛУ Й ЖЕРТВОДАВЦЯМ

шле

Редакція „ВЕСЕЛКИ”

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

1. Тонкий і довгий, сяде в траву — не видно.
2. Він скрізь: у полі і в саду,
А в дім не попаде;
І я тоді лиш з дому йду,
Коли вже він не йде.
3. Мене частенько просять, ждуть,
А тільки покажусь — ховатися почнуть.
4. Мене просять, дожидають,
Наче гостя виглядають;
А з'явлюся — хвилюються
Та в захисток ховаються.
5. Довго нема мене — все в'яне,
А як пройду — знов оживає.
6. Один ллє, другий п'є, третій росте.

ХТО Я?

Я двічі роджуся — в перший раз гладеньке, тверденьке, в другий раз — м'якеньке, пухкеньке.

Від мертвого народжується живе, а від живого — мертве.

ЩО ЗА ДИВО?

Дві голови має, та один лиш хвіст,
А ніг має шість.
Що воно за диво? Хто з вас відповість?

ХТО ВІН?

Хоч його не бачимо,
Але силу має,
Гонить хмари в небі,
Дерева ламає.

ПРОЖОРА

Усе, що можу — я їм-пожираю,
А коли вже з'їм усе — з голоду вмираю.

ЗНАЙДІТЬ НАЗВИ РІК

Знайдіть у цих реченнях назви рік України:

1. В яру на дні протікає річка.
2. Підошви в моїх черевиках зовсім уже сьогодні стерлися.

НАПИШІТЬ СЛОВА

Напишіть п'ять слів, які починаються буквою Б, а кінчаються буквою а, всіх букв у кожному слові — п'ять, наприклад: бочка.

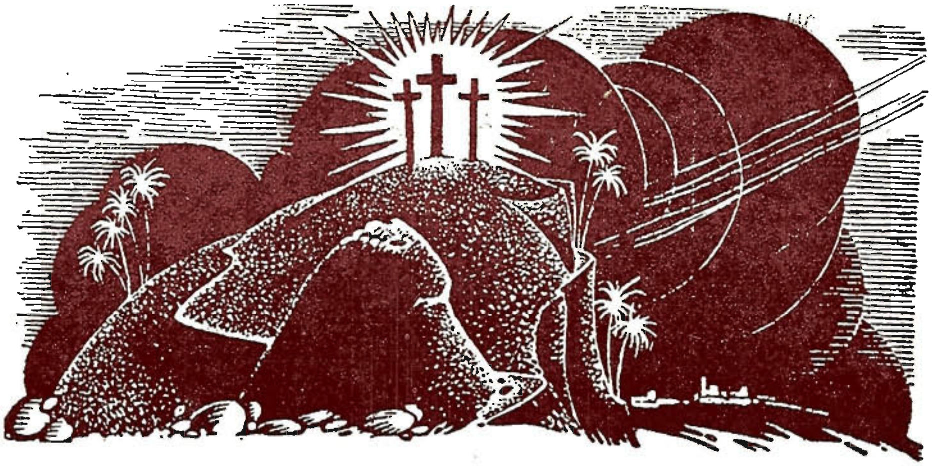
Б — — — а
Б — — — а
Б — — — а
Б — — — а
Б — — — а

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК І РОЗВ'ЯЗКИ РОЗВАГ У „ВЕСЕЛЦІ” за БЕРЕЗЕНЬ ц. р.: ЗАГАДКА Л. ГЛІБОВА: Колеса в возі. **УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ:** 1-2 Молодість і старість. 3. Соняшник. 4. Човен і весло. **ЧИСЛОВИЙ КВАДРАТ:**

3	2	8
9	4	0
1	7	5

ВЕСЕЛКА THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ
з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.
Обкладинка роботи М. Михалевича.
“THE RAINBOW” — “VESELKA”
Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Галина Мазепа — Великодня писанка.

Михайло МАМОРСЬКИЙ *Ілюстрація О. СУДОМОРИ*

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Як Ісус умирав на хресті,
Янголята ридали святі,
Сум упав на людей і природу:
І Йордань скаламутила воду,
І зів'яли квітки серед трав . . .
То Христос на хресті умирав.

Як ховали в могилу Христа,
Зажурилися села й міста,
Вітер вив-завивав понад полем,
В гаї пальми згиналися з болем,
Плакав дощик, немов сирота . . .
То ховали в могилу Христа.

Як умер Божий Син на хресті,
Землю вкрили тумани густі,
День у ніч обернувся, а з хмари
Грім вогнем спалахнув і ударив,
Темінь ночі надвоє роздер . . .
То Ісус на Голготі умер.

Як Ісус із могили воскрес,
Засміялося сонце з небес,
Розцвітали лілеї чудові,
Щебетали пташки у діброві,
Сум розвіявся з вітром і щез —
Всі сказали: „Христос воскрес!"

Олекса СТЕФАНОВИЧ

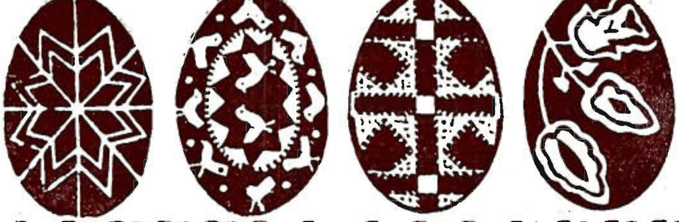
НА ВЕЛИКДЕНЬ

На Великдень діл і вись
Сонце злотом заливає,
На Великдень сонце грає —
Блись-блись!

На свята усім святам,
На яєчко, на червоне
На дзвіницях усі дзвони —
Бам-бам!

І так любо для діток
Позбігатися гуртами
І на сонці крашанками —
Цок-цок!

Діл і вись — земля і небо. В Україні був звичай, що в часі Великодня діти збиралися гуртами біля церкви та гралися мальованими яєчками-крашанками, вдаряли-цокали ними одну об одну — котра скоріше розіб'ється. Чия крашанка перша розбилася, той перший починав якусь великодню гру-забаву.

В. БУЧИНСЬКА

КРАШАНКИ

Ілюстрації Е. КОЗАКА

Великодня казочка

Був весняний день перед Великоднем. Під лісом, біля своєї хатки, сидів старий заєць і радів. Та й як не радіти, коли надворі гарно й тепло, сонечко світить, травка зеленіє — скрізь так весело.

Думав заєць, скільки то він має роботи перед Великоднем. Адже багато є діток на світі, і кожне хоче отримати крашанку.

Аж ось прибігає до нього єдиний його синок, задиханий і переляканий. Тремтить увесь, в очах світяться великі сльози.

— Ох, татку, я малощо з життям не попрощався . . . Грався я на траві в лісі, стрибав, качався з горбка, аж тут бах-бах! Щось свиснуло коло мого вуха. Я приліг у траві, дивлюся — просто до мене йде чоловік з рушницею. Я підскочив та й давай утікати, а він за мною знову бах-бах — але я вже зник у кущах.

Підвівся з лавки старий заєць та й промовив з обуренням:

— Ось яку кривду роблять люди нам, зайцям! Ні, не прощу їм того, накладу на них кару. Не дістануть вони від нас цього року великодніх крашанок. Не будемо ми, зайці, красити яєчок, не понесемо від хати до хати великодніх кошиків з крашанками!

За хвилину вже ввесь світ знав про зайцеву постанову. Перша почула його слова травка та й переказала цю новину квіткам, квітки — метеликам, метелики — жучкам, жучки — мурашкам, а мурашки — деревам. Ліс зашумів від краю до краю:

— Ш-ш-ш! Ш-ш-ш! Цього року люди не отримають від зайчиків крашанок на Великдень! . .

Дізнались про це люди та й посумніли. А найбільше засумували діти, бо в дітей Великдень без крашанок — не Великдень.

⁂

У бідній хатинці, що під самим лісом, лежала хвора маленька дівчинка Ксеня. Раділа була думкою, що на Великдень дістане від зайчика кошик з крашанками, аж тут таке нещастя — крашанок не буде! . .

Зажурився і Ксенин старший братчик, Михайлик. Став думати, як би то дістати крашених яєчок для сестрички.

— Піду до лісу, — каже він, — та й попрошу зайчика; розкажу, що сестричка хворіє, і він напевно намалює для Ксені яєчко на Великдень.

Пішов Михайлик до лісу та й натрапив на поляну, а на ній повно-повно маленьких зайчиків: стрибають, бігають, качаються по траві. Один сміливий побіг аж до великого рова. Хотів усім показати, який він спритний, розігнався та й плиг через рів. Але в траві був великий камінь, і зайчик зломив собі ніжку.

— Ох, ох, ох! — застогнав бідний зайчик.

Дивиться, а до нього йде якийсь хлопчина. Зайчик удав, що він мертвий. Михайлик підійшов близько, приглядається — зайчик дихає, тільки ніжка зламана. Узяв зайчика на руки,

пригорнув до себе, погладив по голівці й говорить:

— Бідний ти, і який же ти малесенький та гарний!

Витяг Михайлик з кишені хусточку, обтер зайчикові очка, а потім обв'язав зламану ніжку. Аж тепер зрозумів зайчик, якого вчора мисливець хотів застрелити, що не всі люди злі.

А тим часом зайчикові тато й мама затурбувались: не вертається їх єдиний синочок додому. Попросили зайців-сусідів та й пішли всі разом його шукати. Ідуть та йдуть лісом, аж назустріч хлопчик несе їхнього синка. Зайці спершу злякались, хотіли тікати, але старий заєць каже:

Це напевно добрий хлопчина, коли нашому синкові кривди не зробив. Ходімо йому назустріч!

Пішли. Попереду батько-заєць, потім зайчиха-мати, а за ними ціла заяча громада. Кланяються Михайликові, а він і їм уклоняється. Подав їм скаліченого зайчика та й розповів цілу пригоду.

Зраділи зайці, мама-зайчиха поцілувала синка, а батько задумався.

— Гм, гм, — мугикнув, — ходи, Михайлику, до нашої хатки, щось ми для тебе зробимо.

— Для себе я не хочу нічого, — всміхнувся Михайлик, — а от, дайте яєчко для моєї хворої сестрички Ксені.

Зараз батько-заєць і мати-зайчиха понакладали великі окуляри, а всі зайці посідали навколо і стали малювати великодні яєчка, зелені, червоні, сині . . . Наповнили цілий кошик, а потім батько-заєць каже:

— Тепер ми знаємо, що не всі люди злі. Ось тобі, Михайлику, крашанки, занеси сестричці хворенькій. А коли по дорозі зустрінеш чи дитину, чи когось старшого, то й їм дай по яєчку. Не будемо ми людям відбирати тієї радости на Великдень!

Подякував Михайлик, уклонився зайчикам низько, узяв кошика і скоренько пішов додому. По дорозі зустрічав багато людей старих і малих, і кожному давав по крашанці.

Велика була Ксенина радість, коли й вона отримала в подарунок від зайчика крашанки.

Люди знову стали веселі й щасливі, і радість запанувала по всьому світі. Зараз же про це дізналися мурашки та й переказали жучкам, жучки — метеликам, метелики — квіткам, квітки — травам, а трави — деревам.

— Ш-ш-ш! Ш-ш-ш! — зашумів ліс. Цього року радість людям на Великдень.

Під лісом біля своєї хати сидів заєць, грів свої кості проти сонечка і дивився на веселих зайченят, що на радощах качали по траві гарні крашанки. І заєць з ними радів, бо коли радість на Великдень, то так буде і цілий Божий рік.

ЛЕТЮЧИЙ МАЙСТЕР

Навесні до рідних країв поверталося різнопере птаство. Журавлі, синиці, шпаки та інші птахи летіли в Україну. То була їхня найрідніша земля, їхня батьківщина.

Ось вони вже перелетіли широке й бурхливе Чорне море. Далеко позаду залишилися пекучі африканські береги. Ще кілька помахів крил — і всі птахи радісно зідхнули: ген унизу під ними буйно зазеленіла рідна українська земля. Найпершим містом, яке побачили птахи, була Одеса, великий український порт на Чорному морі.

Між птахами летіла одна дуже весела зграйка — шпаки. Зграйка невеличких сірих пташок то підіймалася вгору, мов пірнала в небі, то круто спадала вниз, аж поважні журавлі хитали довгими дзьобами, мовляв, от пустуни — оті шпаки!

А між шпаками летів маленький шпачок на ймення Летючий майстер. На вигляд нічим не відрізнявся він від інших, але всі про нього знали: Летючий майстер, наш шпачок, де б не опинився і що б із ним не діялося — усюди давав собі раду, всюди вмів знайти корм та ще й своїй молоденькій дружині-шпачисі принести щось на закуску. Завжди він мав охоту помагати їй будувати гніздечко, навіть тоді, коли здавалося, що немає з чого будувати. Та Летючий майстер літав і за кілька миль і там знаходив сухі гілочки, сухі стебла й соломинки. Був він співучий, радісний і невтомний.

— А я того зіб'ю! — долинув знизу хлопчачий голос.

— Що ти робиш, Іване! Не роби цього, то ж наші птахи додому повертаються!

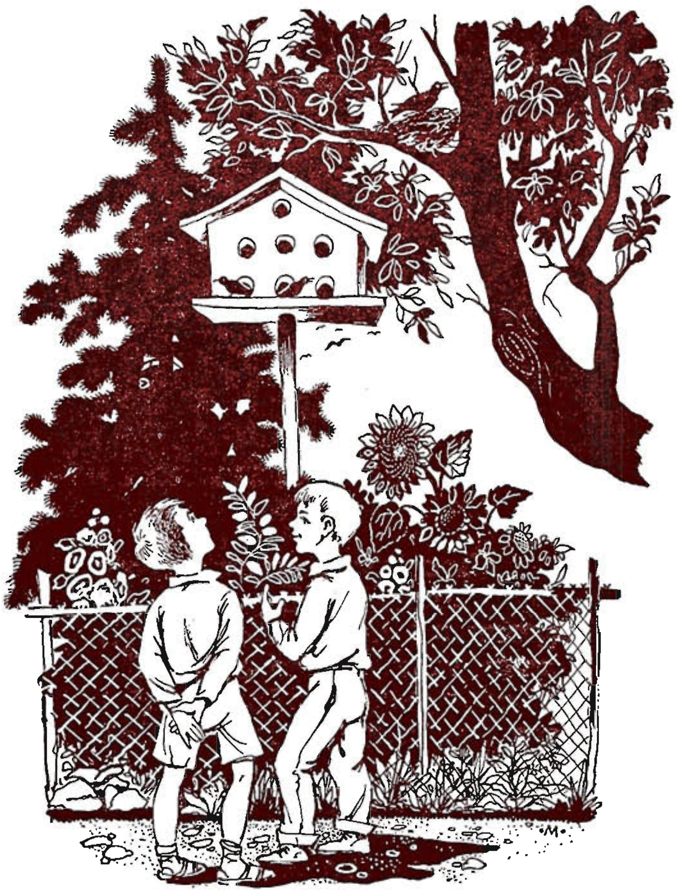
Таке почули шпаки, пролітаючи над одним містечком. Услід за тим у повітрі щось свиснуло, камінчик ударив Летючого майстра в бочок, і пташина, затріпотавши крильцями, почала падати вниз.

— Що ти зробив! — закричав до Івана Степанчик. — Ти поранив шпачка! Викинь свою рогатку-метавку! — і він підбіг до нечемного Івана, вихопив у нього з рук рогатку, якою той кинув камінцем у шпака — порвав ґумку й кинув геть. Іван хотів кинутися до Степанчика, ось-ось мала початися бійка. Та в цей час вони обидва побачили, як поранений шпак упав недалеко у траву, і побігли до нього. А зграйка шпаків в повітрі покружляла-покружляла, почекала Летючого майстра — і полетіла далі до рідного села. Тільки одна пташинка не полетіла — вона опустилася на великого дуба. То була вірна дружина Летючого майстра.

Хлопці підбігли до пораненого шпака. Іван зрозумів, що він зробив погане діло, завдав болю безневинному шпакові. Сльози бризнули в нього з очей, і хлопчик зненацька з усіх сил побіг додому. А Степанчик узяв на долоню пораненого Летючого майстра й уважно розглядав пташка: шпачок швидко й часто дихав — видно, що йому було боляче і що він дуже злякався. Але не рухався — на долоні було тепло і м'яко.

Степанчик швидко пішов додому, несучи в долоні Летючого майстра. Вдома батько оглянув птаха і сказав:

— Залишимо його в нас на кілька днів, він напевно видужає. Налови йому, сину, мушок, постав водиці, хай нап'ється. Іванові ж перекажи, що він зробив злочин — поранив помічника людини. Адже шпаки знищують гусінь-шкідників у наших садах та на полях. Нехай краще до нас Іван не приходить . . .

Засмутився Степанчик, що може втратити товариша. На другий день не втерпів, таки пішов до Івана, свого одноклясника. Адже Іван гарно вчиться, ніколи не був нечемний — а ось що з ним сталося, що кинув камінцем на шпака!..

Степанчик підійшов до Іванового подвір'я і зупинився. Ого, яка зміна! Він побачив на високому дереві, що росло на краю саду, на гілці білу гарну хатку, збиту із дощинок, із отвором-дверима всередину. Такі хатинки роблять люди для птахів, щоб вони могли там спокійно жити. От який дивний той Іван! У дворі в нього висить на дереві гостинна хатинка для птахів, а він сам поранив пташку!

Тільки хлопчик ступив на поріг хати, як чорнявенький Іван кинувся до нього:

— Степанку, не сердься на мене! Зробив я дурницю! Погано зробив! Ось ходімо у двір — побачиш, що я сам змайстрував!

— Я вже бачив! То шпаківня! — радісно промовив Степанко. — А той шпак, що ти поранив, живе в нас і видужує!

— Ой, це правда? Як добре!

Було видно, що Іван щиро зрадів вістці. І обидва друзі вирішили, що, як тільки шпак трохи видужає, вони переселять його у шпаківню, зроблену Іваном.

Так вони через три дні й зробили. Летючий майстер одужав, але ще не мав стільки сили, щоб будувати собі хатинку-гніздечко. Він з радістю поселився у шпаківні — і заспівав. У ту ж мить почувся спів його дружини. Вона прилетіла, покружляла навколо шпаківні, немов оглядаючи, чи хатина гарно збудована, і присіла на дверцятах. Так вони там обидвоє і зажили.

— Я вибачився перед птахами — збудував шпаківню, — сказав Івась товаришеві.

— Знаю, — відповів Степанчик. — І птахи прийняли твоє вибачення, бо поселились у хатинці-шпаківні. Бо твоє вибачення було не на словах, а на ділі.

А на другий рік Летючий майстер із своєю дружиною вже не жили в шпаківні. Летючий майстер цілком видужав і сам побудував хатинку-гніздечко — на тому ж самому дереві в Івасевім саду, де біліла гарна привітна шпаківня. Птахи весело виспівували в Івасевому саду, немов запевняли, що вони вже назавжди помирилися із хлопчиком.

Пояснення-словничок: **журавель — crane; синиця — мала пташка (tomtit); шпак — starling, wren; шпаківня — wooden box for starlings; зграя, зграйка — громадка птахів (flock); круто — steeply, abruptly; закуска — snack; соломинка — straw; рогатка — slingshot, catapult; бризнути (про сльози) — to gush; гусінь — caterpillar; шкідник (між тваринами) — animal pest; одноклясник — classmate; дощинка — small board; вибачитися — прохати прощення (apologize); помиритися — to make peace with somebody.**

Тарас ШЕВЧЕНКО

ВСТАЛА ВЕСНА

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рясно
Барвінком укрила.

І на полі жайворонок,
Соловейки в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають.

ВЕСНОЮ

(Ілюстрація Н. Мриц)

**Шумить весна на вулиці
під небом голубим.
До сонця хмарка тулиться
така, як білий дим.**

**А сонце теплі промені
на землю розлило,
у щебеті, у гомоні
все місто ожило.**

**За автовими шинами
вологі блискітки,
і з криками пташиними
змагаються гудки.**

**Із усміхом, із квітами
у школу діти йдуть.
Із квітами-привітами
школярики ідуть.**

Г. Чорнобицька

Шина — tire; **вологий** — damp, moist; **блискітка** — spanole, sparkle; **гудок** — whistle.

КУБИКИ

(Ілюстрація Б. Божемського)

**Гарні кубики я маю,
ТАТО й МАМА
вже складаю.**

**Незабаром я навчусь
скласти з кубиків:
ДІДУСЬ.**

Г. Чорнобицька

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ПОЇХАЛА Б...

**Поїхала б я в Україну,
У любу свою батьківщину,
Побачила б в Києві-місті
Чудових видів із двісті . . .**

**Які ж ті види? Хіба я знаю?
О, Україно, рідний краю!
То було б те почуття в серці,
Якого не маю
в Англії чи в Америці . . .**

*Наталка Литваківська
Гері, Індіяна, 11 років*

СВЯЧЕНЕ

Йде Параска, несе паску, —
Загорнула у запаску.

І Наталка йде в намисті,
Писанки несе взористі.

Ось свячене масло й сир —
Вже несе і Яромир.

Не забудьмо й про Маринку,
Що несе велику шинку.

Із ковбасами до нас
Йдуть Тарас і Опанас.

Хто там ще? Гуп-гуп! — Антін!
— Що несеш? — Несу я хрін.

На мальованому ґанку
Посідали до сніданку.

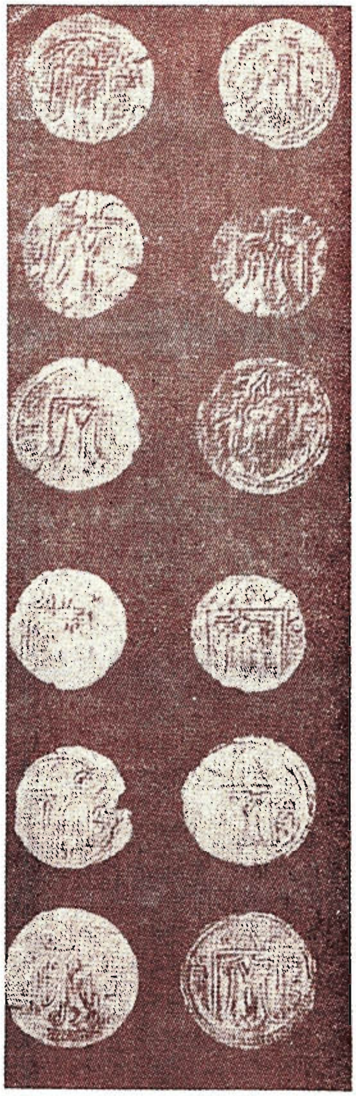
Їли шинку і ковбаску,
Яйця, масло, сир і паску.

А до всього трішки хрону, —
Для святочного „фасону”.

ЕКО

Володимир МАЦЬКІВ

УКРАЇНСЬКІ ГРОШІ КНЯЖИХ ЧАСІВ

Нащо потрібні гроші та звідкіля їх беруть, знає в нас кожний, навіть малі діти.

Сьогодні кожна держава має власні гроші, і вони всюди порізному називаються: у З'єднаних Стейтах Америки і в Канаді — доляри, в Німеччині — марки, у Франції — франки, в Польщі — злоті, в Совєтськім Союзі — рублі, по-українському карбованці. Вартість цих грошей також не однакова. Наприклад, за одного доляра платять у Західній Німеччині 4 марки, в Польщі — понад 100 злотих, а один канадійський доляр можна купити за 94 американські центи. Вартість грошей залежить від різних умовин, наприклад, від того, чи і які великі борги має держава, який її господарський стан — чи достаток, чи бідність, яке значення вона має в світі (політичний стан). Теперішні гроші або паперові, або монети, зроблені (викарбувані) з дешевих металів — міді, нікелю тощо. Золотих або срібних грошей тепер уже майже нема, їх можна побачити лише в музеях або як хтось зберіг кілька таких монет з давніших часів на пам'ятку.

Не так було в давнину. В ті часи, коли на київському великокняжому престолі сиділи наші князі, паперових грошей узагалі не було. Гроші-монети карбувалися тільки з золота, срібла або міді.

Не всяка держава мала тоді власні гроші. Виробляли їх тільки наймогутніші й найбагатші держави. Ці гроші вживалося також в інших державах, бо вони ніде не втрачали вартости. Їх вартість залежала від того, скільки в них було золота або срібла.

Так само не всі люди мали гроші й не всі ними користувалися. Дуже багато людей платило товарами за товари — то був так званий товарообмін або обмінна торгівля. Наприклад, селянин мав на продаж збіжжя, а потребував одягу. Він шукав такого чоловіка, що мав на продаж одяг, а потребував збіжжя. Якщо договорилися, то обмінювалися своїми товарами. Хтось мав на продаж коня, корову або вівці, а потребував нового воза, тож шукав такого, що міг заміняти воза за коня, корову або кілька овець.

В ті давні часи відбувалася обмінна торгівля і з чужими державами. Україна-Русь платила за товари з Візантії, тканини, прикраси, південні овочі тощо найбільше шкірами з куниць, вивірок та інших хутряних звірів. Їх навіть називали хутряними грішми. Крім хутер, платили ще збіжжям, медом і бджоляним воском.

Справжні золоті, срібні та мідяні гроші почали карбувати в староукраїнській державі за князювання Володимира Великого, Ярослава Мудрого та ще двох князів з їх найближчого роду. Ці гроші звалися гривнями. Чи карбували гроші за пізніших князів, годі сказати, бо вони до наших часів не збереглися.

Ці старовинні гроші вживалися не тільки в Україні. Ними користувалися люди також у сусідній Польщі, Німеччині, Швеції та інших країнах. Так само гроші інших держав вживалося на

Гроші князя Володимира Великого, Ярослава Мудрого й Святополка.

землях України-Руси, люди їх також приймали й ними платили.

Коли після страшних татарських нападів Україна занепала й утратила самостійність, українські гроші розійшлися по чужих краях. Може їх там перетопили. Наші люди, що колись їх уживали, повмирали, молодші їх не бачили, і так поволі забулося, що в нас були свої гроші.

Аж за новіших часів трохи цих грошей знайдено в землі у різних місцевостях України, а також у Польщі, Німеччині, Естонії та Швеції. Знаходили їх звичайно робітники, що копали фундаменти під будову нових домів. І так, у Ніжені 1852 року знайдено коло 200 монет. Інші знахідки монет були в Києві 1877-го року і ще в кількох місцевостях. Можна здогадуватися, що багаті люди, здебільша купці, бачачи, що надходить небезпека, напад ворогів або щось подібне, закопували свої цінні речі, передусім гроші, в землю. Потім, мабуть, самі погинули, не сказавши нікому, де це майно заховане. І так ці гроші пролежали в землі кілька століть, поки їх випадково знайдено.

Давні українські гроші — дуже цінна пам'ятка минулого. Їх зберігають у музеях, і там їх можна оглядати. Вони дуже цікаві. На одній стороні є звичайно рисунок, подібний до тризуба, теперішнього державного герба Української Народної Республіки, а на другій — зображення володаря. Є теж написи, наприклад: „Владимир на столі, а се його серебро" або „Ярослав, а се його злато".

Правда, ці гроші не так гарно викарбувані, як теперішні монети, бо в давні часи не було ще таких справних машин до карбування.

Перед першою всесвітньою війною зразки цих старовинних грошей зберігалися в музеї Київської Духовної Семінарії (33 монети), в музеї Університету ім. святого Володимира в Києві, в Археологічному Товаристві в Одесі та ще в кількох місцях. Частину цих монет забрали москалі до своїх музеїв, кілька зберігаються в музеях Берліну (Німеччина) й Стокгольму (Швеція).

Пояснення-словничок: **умовини** — conditions, circumstances; **борг** — debt; **монета** — coin; **карбувати монети** — to coin money, to mint coins; **мідь** — рід металу (copper); **товарообмін** або **обмінна торгівля** — barter; **тканина** — textile, fabric, cloth; **куна, куниця** — marten; **перетопити** (метал) — to melt down; **цінні речі** — valuable things, jewel; **зображення** — image; **серебро, злато** — старослов'янські назви срібла й золота.

НАШ ПОЕТ ОЛЕКСА СТЕФАНОВИЧ

Ви читали минулого року в листопадовому числі „Веселки" віршовану казку „Івасик — Орлик". Прочитайте її ще раз і погляньте, хто автор цієї казки. Це — Олекса Стефанович, наш видатний поет. Українські діти й юнаки, що живуть у місті Боффало, в ЗСА, напевно бачили й знали його. Але в січні цього року поет на 70-му році життя відійшов у вічність. Писав він свої поезії і для українських дітей — його казку-поемку „Івасик — Орлик" варто вивчити напам'ять, варто деклямувати в гурті друзів у пластовій чи сумівській домівці, зі сцени, при таборовій ватрі, на шкільних чи інших імпрезах.

А підростете, то вивчите його чудову поему „Крути", про юнаків-героїв, що коло містечка Крут у січні 1918 року стали збройно проти московсько-большевицького наїзника в обороні рідної держави. Поему „Крути" деклямують юнаки й молодь кожного року в часі свят у честь крутянських героїв.

Його вірш „На Великдень" надрукований на 2-ій сторінці „Веселки".

Згадайте, діти, у своїй вечірній молитві нашого поета Олексу Стефановича, помоліться за його праведну душу.

А наших юних читачів у місті Боффало просимо не забувати про могилу співця-поета, відвідувати її і класти на неї від усіх українських дітей китиці квітів. Це буде найкраща пошана для поета-співця, що палко любив свій український нарід і українських дітей та молодь.

Б. Д.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

СПЛЮХ

Одного дня я гралася з товаришкою в нашому городі.

Раптом пташки переляканo зацвіркотали, і я побачила, що наша киця сидить під дубом і дивиться ласо вгору.

Ми думали, що там малі пташки, і хотіли побачити гніздо. Я прикликала тата, щоб подивився. Тато сказав: „Бачиш звірятко, що там сидить?" Я глянула вгору і побачила щось довге й тонке. Я подумала, що то гусениця, але коли придивилась, то побачила, що то опосум.

Тоді ми почали спостерігати його. Він був такий лінивий, що навіть не рушився. Ми йому дали шкірки з помаранчі, та він на них тільки дивився, мабуть, думаючи собі, що задалеко до них лізти. Він так багато спав, що ми його назвали „Сплюх".

На другий день його вже не було.

Дарія Федевич,
учениця Рідної Школи
в Нобл Парку, Австралія

ПИСАНКА

(Ілюстрація Г. Мазепи)

Гарна писанка у мене,
Мабуть, кращої й нема.
Мама тільки помагала,
Малювала ж я сама.

Змалювала дрібно квіти,
Вісім хрестиків малих,
І дрібнюсінько ялинку
Й поясочок поміж них.

Хоч не зразу змалювала, —
Зіпсувала п'ять яєць, —
Та як шосте закінчила,
Тато мовив: „Молодець!"

Я ту писанку для себе,
Для зразочка залишу,
А для мами і для тата
Дві ще кращих напишу.

К. Перелісна

В САДУ

(Ілюстрація Н. Мриц)

Білим цвітом-первоцвітом
Все покрилося в саду,
І стежками ходить вітер,
Грає пісню на дуду.

А до нього урочисто
Озиваються пташки,
Перше листя, мов намисто,
Вигаптовує гілки.

Ніна Калюжна

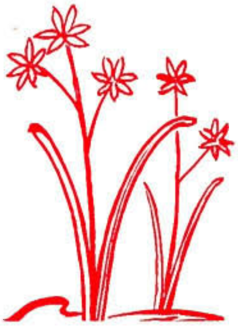
СМІЙМОСЬ!

ЛЮБИТЬ ТАТА

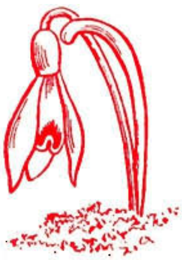
Прийшов тато з Петриком до крамниці. Крамар каже до Петрика:

— Розкрий долоню, я тобі насиплю горішків.
— Насипте не мені, а татові.
— О, то ти так тата любиш!
— Ні, але тато мають більшу долоню.

ЛЮБЛЮ ВЕСНУ

Перший пролісок в яру
Глянув синім оком,
І вже чути: кру-кру-кру!
В небі десь високо.
Це вертаються до нас
Журавлі здалека.
Як же я люблю цей час,
Це сказать нелегко!
Каже старший брат мені
(Він лижвар завзятий):
„Я на лижвах узимі
З гір люблю злітати!"
„Краще осінь золота, —
Каже тітка Віра. —
І не спека й не сльота,
Сухо й тепло вміру!"

А бабуся і собі
Вихваляє літо,
Кісточки її старі
Треба їй нагріти.
Ну, а я люблю весну —
Кращий час у році,
Прокидається зі сну
Все, на кожнім кроці.
Ось травичка із землі
Виткнулась несміло,
Добре сонечко згори
І її пригріло.

Ось червоних кузьок гурт
Збився на осонні,
Вже навколо шум і гук,
А вони ще сонні!
Вже просохли у дворі
І в садку доріжки,
Не лишилося ніде
Снігу ані трішки.
Пахне теплий вітерець
Свіжою водою
І кричать: „Зимі кінець!"
Горобці зі мною.

Алла Коссовська

Лижви — лещети (skis); сльота — тривалий доц (rainy weather); кузька, або кузка — тут невеличка комаха (small insect); також лісовий жайворонок (wood lark).

ПОДАРУНОК

(Ілюстрація Ю. Козака)

Дивне диво, диво з див:
Хтось яєчко загубив
І не в місті, не в селі,
А під лісом у траві,
І не біле — кольорове.

Звірі й птиці із діброви —
Жаби, миші, круки й сови,
Білка, вовк, ведмідь і лис —
Всі посходились під ліс.
„Що воно таке?" — питають,
Вгадують і не вгадають.

Кажуть: „Що б це не було,
Передаймо у село
В подаруночок на свята
Чемним хлопцям і дівчатам!"
Зайчик кошичка узяв,
Писанку туди поклав
І утішно попід ліс
Дітям писанку поніс.

Роляник

„ПРОЛІСКИ" — КНИЖКА ВІРШІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

Весна, весна прийшла,
Квіток нам принесла!
Малята в ліс ідуть,
Де проліски цвітуть.

А над гуртом малят
Пісні пташок дзвенять:
Весна, весна прийшла,
Нам радість принесла!

Оце вам, діти, вірш про весну й перші весняні квіточки — проліски. Гарний вірш, правда?

Цей вірш — тільки уривок, узятий із книжки віршів для дітей, що недавно появилася. Книжка так і зветься „П р о л і с к и", а вірші в цій книжці написав поет Никифор Щ е р б и н а. Та й гарні ж вірші — в них мова про весну й літо, осінь і зиму, про пташок і звіряток, а теж про дітей; є й пісня пластових новаків, є й віршовані загадки. Ось одна:

Вона всього людей навчає,
Сама ж і язика не має.
Заставить плакати й сміятись,
В науках і в красі кохатись,

Тим часом, як сама
Без серця і німа.

Подумайте хвилинку й розгадайте, що воно таке. Розгадали?

Книжка видана чепурно, з ілюстраціями мистця Миколи Б у т о в и ч а. Наш поет живе тепер в Ню Йорку. Він народився в Україні, на Кубані. Знаєте, де Кубань? Погляньте на мапу України — отуди, де Чорне і Озівське моря. На південний схід від Озівського моря і простяглася Кубанщина над рікою Кубань. Яка назва ріки, така й назва краю — Кубань або Кубанщина. Під час другої світової війни поет залишив рідну Україну. бо не хотів жити під владою москвинів-большевиків та й писати свої вірші так, як цього хоче ворог-москаль. Поет тужить за рідною Україною:

Де ліси, річки й високе небо,
Де я хлопчиком гуляв.

Він помістив і гарну загадку „Який це край?" Отой край:

Де за ставом степ і гай
Пишно квітнуть, наче рай.

Ви напевно догадуєтесь-знаєте, про який це найдорожчий край пише-згадує поет. Якщо не маєте ще книжечки „Проліски", то придбайте її.

Б. Д.

МУЗИЧНА ЗБІРКА — „НАША ПІСНЯ"

„Н а ш а п і с н я" — так зветься збірка українських пісень з нотами, яку зібрала й видала Ростислава Бучацька-Б р о в а р. Ці пісні, а є їх 41, складені так, що їх можна співати одним голосом або гуртом в супроводі фортепіяна чи ґітари, а також можна їх грати тільки на фортепіяні чи ґітарі. Можуть їх грати і молоденькі „піяністи", які щойно почали навчатися, бо для них у першу чергу ці пісні складені. Є тут пісні для молоденьких співаків, як от „Лисичка", „Куку-куку" та інші, є й для трохи старших дітей, що мають високий голос, себто можуть співати вищі тони. Є український національний гимн „Ще не вмерла Україна", є релігійний гимн — „Боже великий, єдиний", є „Заповіт" Тараса Шевченка, стрілецькі та веселі жартівливі пісні. Кожна пісня має гарну ілюстрацію, відповідну до тексту пісні.

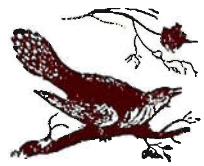
У збірнику подано короткі відомості про Україну англійською мовою для тих, що української мови не знають, маленьку мапу України, український герб і портрети князя Володимира Великого та княгині Ольги. Ноти написані чисто й виразно, для піяністів позначені пальці, а для ґітаристів — акорди.

Збірник „Наша пісня" повинні купити батьки своїм дітям, які люблять музику, бо з нього навчаться вони співати й грати українських пісень.

О. З.

КУ-КУ, КУ-КУ...

(Українська народна пісня)
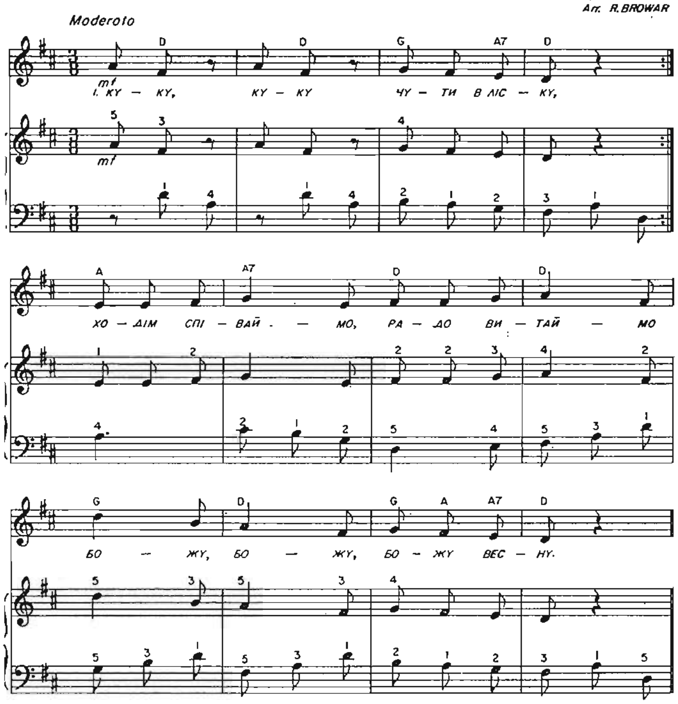

2. КУ-КУ, КУ-КУ ЧУЄМО ВСЕ,
ГАЄМ, ЛІСОЧКОМ, БОРОМ, ПОТОЧКОМ
ГОЛОС, ГОЛОС, ГОЛОС ГУДЕ.

3. КУ-КУ, КУ-КУ ПТИЧКО МАЛА
ТИ НАМ СПІВАЛА, ПРАВДУ СКАЗАЛА
ЩЕЗЛА, ЩЕЗЛА, ЩЕЗЛА ЗИМА.

Закуй мені, зозуленько,

Ар. Р. БРОВАР
Arr. R. BROWAR

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ГУРТОК КНИГОЛЮБІВ НА БРОНКСІ, Н.Й., ВІДВІДУЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Дитячий Гурток Книголюбів при 82-му Відділі Союзу Українок на Бронксі, Н.Й., під проводом своєї опікунки, виховної референтки Відділу відвідав Музей Українського Народного Мистецтва Союзу Українок Америки. Музей приміщується в будинку Українського Інституту Америки в оточенні будинків-амбасад різних держав, при одній з найбільш репрезентативних вулиць Ню Йорку.

На світлині члени ДГК у залі Музею Українського Народного Мистецтва з опікункою п-ні І. Іванчишин.

Все, що ми бачили, дуже нам сподобалося — передусім килими, кераміка й одяг з різних околиць України. З особливою увагою оглядали ми моделі терему княгині Ольги, собору св. Софії в Києві і селянської загороди. Ми бачили бібліотеку, портрети великих і славних українських людей і картини визначних українських малярів. Ми пізнали, яка давня й цінна українська культура. Ми горді, що українці мають такий гарний дім і такий цінний музей у найбільшому місті Америки.

Марта Іванчишин,
заступниця голови ДГК

„ЛІСОВА ЦАРІВНА" У ЙОНКЕРСІ

Сніжинки і Зайчики — з вистави оперети „Лісова Царівна" у Йонкерсі, Н. Й.

Багато дітей і молоді та їхні батьки вперше побачили в американському місті Йонкерсі біля Ню Йорку українську „Лісову Царівну" — чудову ялинку, по яку пішов сам у ліс хлопчик Василько. Його може й замело б холодним снігом, але лісові звірі й птахи пожаліли відважного хлопчика, розбудили його, допомогли спиляти й привезти додому для сестрички Василинки гарну ялинку на Різдво. Цю цікаву оперету для дітей і молоді написали поет Леонід Полтава і композитор Василь І. Овчаренко. Вперше текст і ноти цієї оперети були надруковані у нашому журналику — у „Веселці" в 1969 р. і того ж року оперету поставив проф. Євген Садовський із своїми учнями-студентами у місті Парма біля Клівленду. А 1-го лютого 1970 р. „Лісову Царівну" показали глядачам діти й молодь з Осередку СУМА у Йонкерсі.

Виставу підготували виховниці пані Марія Кіцюк і пані Надія Кудрик, при фортепіяні була студентка Оленка Губіцька, танців навчила юначка Оля Шкафаровська, співати допомагала пані Марія Кульчицька, костюми зладила з допомогою матерів Іванна Шкафаровська, а такі ж гарні декорації виконав Роман Глушко з Осередку СУМА імени 30-го Червня.

Вистава „Лісової Царівни" пройшла дуже гарно. Ролі в „Лісовій Царівні" виконували: Василько — Славко Палилик, Василинка — Дарця Дика, Мати — Оксана Кіцюк, Батько — Ігор Зварич, Песик — Роман Уздейчук, два Птахи — Марко Гошко і Володимир Сидор, три Зайчики — Володимир Фриз, Василь Коцур і Петро Шмагай, три Вивірки — Михась і Микола Глушки, Степан Дашко, а Сніжинками були Дарця Уздейчук, Наталя Кіцюк, Христя Іванів, Софійка Макогон, Віра Муращук, Славка і Люба Щир, Ліля Шкафаровська. Всі діти добре вивчили свої ролі і напевно будуть ще виступати на сцені не раз і не двічі! Багато з наших милих артистів є читачами „Веселки". Редакція „Веселки" щиро бажає дітям з „Лісової Царівни" гарних успіхів у навчанні й нових гарних вистав!

Д. М.

СМІЙМОСЬ!

ЙОМУ ДОСИТЬ

— Знаєте, мамо, на сніданок вистачає мені лише один пампушок.

— Невже? Таж пампушок зовсім малий!

— Направду, мамо. Вчора я з'їв наперед скибку хліба з маслом, потім булочку і ще хотів їсти. Щойно, як з'їв пампушок, відразу наївся.

ВІД РЕДАКЦІЇ: ЧЕРЕЗ ПОШТОВИЙ СТРАЙК МИ НЕ ЗМОГЛИ ПОМІСТИТИ ДЕЯКИХ МАТЕРІЯЛІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДО ЦЬОГО ЧИСЛА. ПРОСИМО ВИБАЧИТИ!

Слова: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ*

ГОЦА ДРАЛА

Під Великдень Гоца Драла
В курочки яйце дістала.

— Нумо, друзі, не дармуймо,
Те яєчко помалюймо!

Не жаліли труду-сили,
Крашанку з яйця зробили.

На Великдень Гоца Драла
Всіх спросила-поскликала.

— Щезла вже Зима-мара,
На гаївку нам пора!

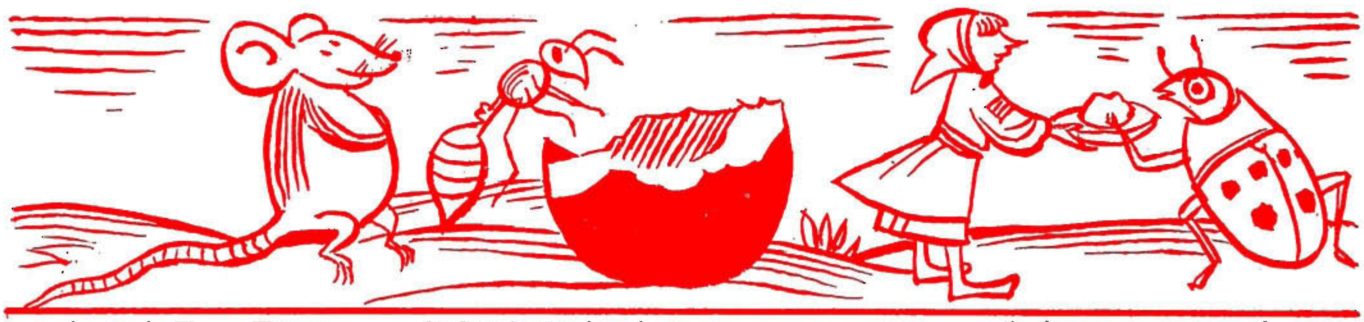
На Великдень рано вранці
Почалися співи-танці.

Всі скакали, як уміли,
Аж нарешті зголодніли.

Каже Гоца: — Треба сісти,
Будем крашаночку їсти!

Ґномик каменем побив,
Шкаралупку відлупив.

Три дні друзів Гоца Драла
Тим яєчком пригощала.

Всі гаївки відспівали,
Всякі скоки відскакали —

Забавлялись, як уміли —
А яєчка ще не з'їли.